

Rīgas veselības profils 2025

Saturs

Priekšvārds

Rīgas vizītkarte

Rīgas iedzīvotāji

Iedzīvotāju veselība

RVP Labklājības
departamenta veselības
veicināšanas un slimību
profilakses pakalpojumi

Priekšvārds

Veselība, saskaņā ar Pasaules Veselības organizācijas (PVO) definīciju, tiek izprasta kā pilnīgas fiziskās, garīgās un sociālās labklājības stāvoklis, nevis tikai slimības vai nespējas neesamība. Šī definīcija uzsver veselības daudzdimensionālo raksturu un fundamentālo nozīmi sabiedrības attīstībā. Līdztekus ārstniecībai būtiska nozīme ir veselības veicināšanai, kas stiprina sabiedrības spēju saglabāt un uzlabot veselību, veicina veselīgus dzīvesveida paradumus un mazina veselības nevienlīdzību. Veselības veicināšana un slimību profilakse sekmē veselīgu novecošanos, mazina hronisko slimību izplatību un būtiski samazina izdevumus, kas saistīti ar ārstēšanu un sociālo atbalstu. Veselīga sabiedrība veido pamatu produktīvai, inovatīvai un konkurētspējīgai ekonomikai, kas ir būtisks priekšnosacījums valsts un pilsētas ilgtspējīgai attīstībai.

Rīga ir iekļauta PVO, Eiropas Veselīgo pilsētu tīklā un Latvijas Nacionālajā veselīgo pašvaldību tīklā ar mērķi atbalstīt un veicināt pašvaldību rīcību iedzīvotāju veselības veicināšanā un slimību profilaksē. Rīgas valstspilsētas pašvaldības (RVP) noteiktā veselības aprūpes, veselības veicināšanas un sociālās palīdzības politika Rīgā tiek īstenota saskaņā ar Sabiedrības veselības pamatnostādnes 2021. – 2027. gadam un Rīgas attīstības programmā 2022. – 2027. gadam noteikto, veicinot pieeju “veselība visās politikās”, vienlīdzīgas veselības iespējas visiem Rīgas iedzīvotājiem un plānojot un īstenojot uz pierādījumiem balstītu sabiedrības veselības veicināšanas un slimību profilakses politiku.

Rīgas veselības profilā ir apkopota informācija par RVP iedzīvotāju veselības rādītājiem un veselības veicināšanas un slimību profilakses rīcības virzieniem.

Rīgas vizītkarte

Rīga

Latvijas galvaspilsēta

1201. g.

Pilsētas dibināšanas gads

Trešā lielākā

pilsēta Baltijas jūras reģionā

Platība
~307 km²

Iedzīvotāju blīvums
Rīgā uz 1 km² 2 392

Pilsētas teritoriālais iedalījums

6

Administratīvie rajoni

- Kurzemes rajons
- Ziemeļu rajons
- Centra rajons
- Vidzemes priekšpilsēta
- Latgales priekšpilsēta
- Zemgales priekšpilsēta

58

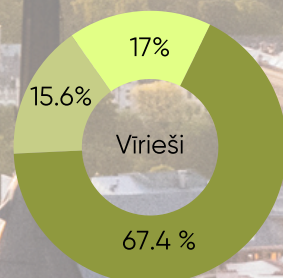
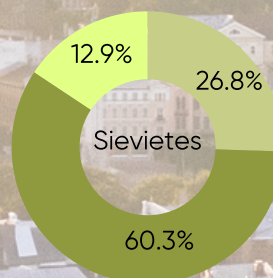
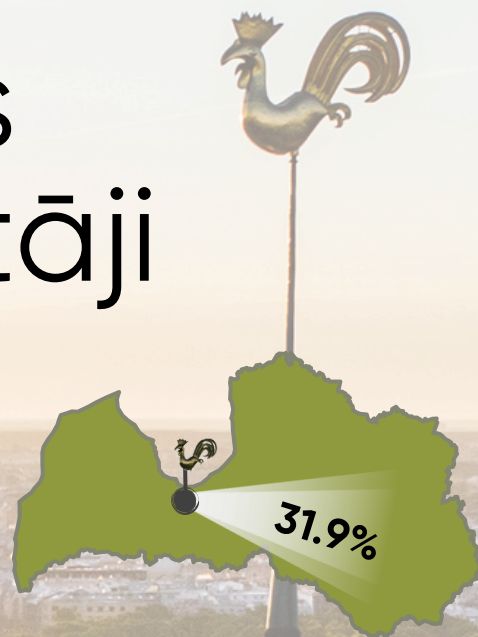
Apkaimes

Rīgas iedzīvotāji

Rīgā dzīvo trešdaļa
valsts iedzīvotāju

Rīgas iedzīvotāju skaits
598 790 (2024)

Rīgas iedzīvotāju skaits
vecuma grupās

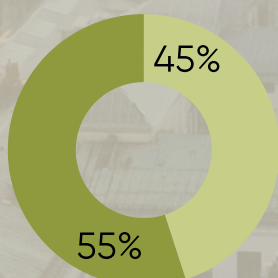
0-14 gadi

15-65 gadi

> 65 gadi

(2025)

Rīdzinieki pēc
dzimuma (2025)

Sievietes
Vīrieši

Vidējais rīdzinieka
vecums 43.8 gadi
(2025)

46.6 gadi

40.1 gadi

Paredzamais
mūža ilgums
(2024)

81.2

71.3

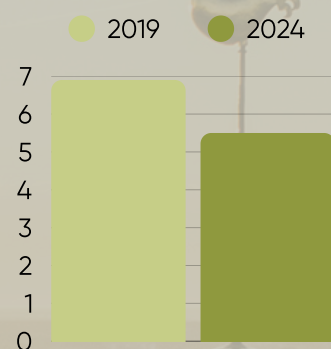
76.4

Iedzīvotāju dabiskā kustība

Noslēgtās laulības 3 292

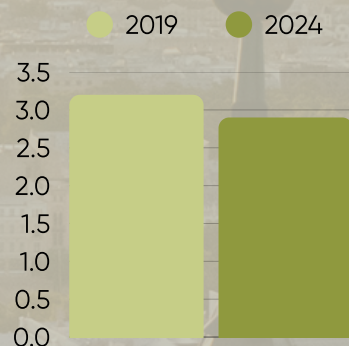
5.5 uz 1 000
iedzīvotājiem

Šķirtās laulības 1 745

2.9 uz 1 000
iedzīvotājiem

Dzimuši 3 709

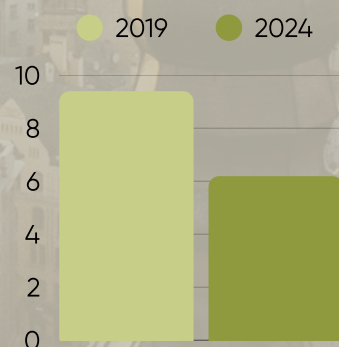
6.19 uz 1 000
iedzīvotājiem

Meitenes
1 808

Zēni
1 901

Jaundzimušo skaits 2024. gadā ievērojami mazinājies – 3 709 jaundzimušie, salīdzinot ar 2022. gadu, kad jaundzimušo skaits bija 6 555.

Year	Change in labor force (thousands)
2019	-4
2024	-8

Year	Number of people (millions)
2019	13.5
2024	14.5

Zidaiņu mirstība (līdz 1 gada vecumam) pēdējo gadu laikā ir samazinājusies. 2024. gadā tā bija nedaudz zemāka – 1.5 gadījumi uz 1 000 dzīvi dzimušiem, savukārt 2023. gadā rādītājs bija 2.4 gadījumi uz 1 000 dzīvi dzimušiem.

Gadi	Amilari
0-14	10
15-19	20
20-24	50
25-29	100
30-34	200
35-39	300
40-44	400
45-49	500
50-54	650
55-59	800
60-64	1000
65-69	1150
70-74	1300
75-79	1400
80-84	1300
85-89	1450
90-94	1000
95-99	400
100 +	50

Iedzīvotāju veselība

Veselība ir viena no cilvēka pamatvērtībām, un tieši pašvaldībām ir liela ietekme veselīgas sabiedrības veidošanā

Rīgas attīstības programma
2022.- 2027. gadam

Uzlabot Rīgas iedzīvotāju veselības stāvokli

Mazināt priekšlaicīgas nāves gadījumu skaitu

Lai sasniegtu šo mērķi, tiek izvirzīti šādi apakšmērķi

Uzlabot zināšanas par veselīgu dzīvesveidu (veselībratības veicināšana)

Samazināt saslimstību ar neinfekcijas slimībām

Veicināt veselīgu un drošu pilsētas, mācību un darba vidi

Uzlabot veselības aprūpes pakalpojumu pieejamību Rīgas pilsētā

Kā rīdzinieki vērtē savu veselības stāvokli

Ļoti labs - 15%

Labs - 36.9%

Viduvējs - 34.4%

Slikts - 9.8%

Ļoti slikts - 0.9%

Problēmas, izaicinājumi, pozitīvās tendences, salīdzinot ar vidējo situāciju Latvijā

Augstāka saslimstība ar HIV/AIDS (2024)

Zemāka mirstība no SAS (2024)

Augstāka mirstība no ārējiem nāves cēloņiem (2024)

Mazāks ikdienas smēķētāju īpatsvars (2022)

Zemāka mirstība no ļaundabīgiem audzējiem (2024)

Zemāks iedzīvotāju skaits, kuri izjutuši depresiju (2022)

Lielāks iedzīvotāju īpatsvars, kuriem ir sēdošs brīvā laika pavadīšanas veids (2022)

Potenciāli zaudētie mūža gadi

Latvijā 4 560, Rīgā 4 710 uz 100 000 iedzīvotāju (2024).

Galvenie zaudēto mūža gadu iemesli

Galvenie nāves cēloņi

1. Sirds un asinsvadu sistēmas slimības (SAS)

Rīgā 691.7 uz 100 000 iedzīvotāju (2024)

Latvijā 727.4 uz 100 000 iedzīvotāju (2024)

SAS ir biežākais nāves cēlonis Latvijas iedzīvotāju vidū. To izplatību ietekmē dažādi faktori, tostarp liela nozīme ir veselīgam dzīvesveidam:

↓ Pozitīvi, ka priekšlaicīga mirstība no SAS dinamiski samazinās visā Latvijā kopumā!

2. Ļaundabīgi audzēji

Rīgā 293.6 uz 100 000 iedzīvotāju (2024)

Latvijā 302.4 uz 100 000 iedzīvotāju (2024)

Ļaundabīgi audzēji ir otrs biežākais nāves cēlonis Latvijas iedzīvotāju vidū. Mirstība no ļaundabīgiem audzējiem Latvijā ir augstāka nekā vidēji ES.

Ik gadu aptuveni 3 000 iedzīvotājiem Rīgā tiek diagnosticēts ļaundabīgs audzējs (2023)

Krūts audzējs - 412 nāves gadījumi (2023)

Kolorektālais audzējs - 359 nāves gadījumi (2023)

Prostatas audzējs - 328 nāves gadījumi (2023)

Bronhu un plaušu audzējs - 190 nāves gadījumi (2023)

3. Ārējie nāves cēloņi

Rīgā 78.9 uz 100 000 iedzīvotāju (2024)

Latvijā 77.3 uz 100 000 iedzīvotāju (2024)

Latvijā ārējie nāves cēloņi ir trešais biežākais nāves iemesls aiz asinsrites sistēmas slimībām un audzējiem.

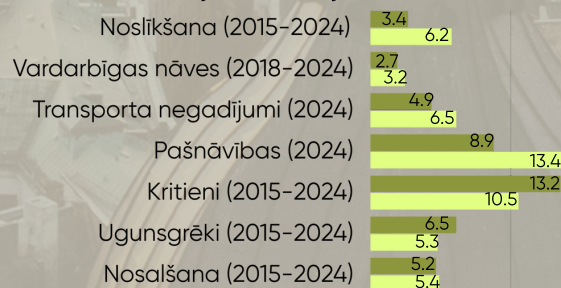

Visvairāk slepkavību notiek Rīgā - 27% no visām slepkavībām.

No visiem transporta nelaimes gadījumos bojāgājušajiem 1/3 dzīvoja Rīgā un Pierīgā.

Vidējie rādītāji uz 100 000 iedz.

Rīga Latvija

Citi faktori

HIV UN AIDS

Rīgā 55% no visiem HIV gadījumiem (2024)
Rīgā 56% no visiem AIDS gadījumiem (2022)

HIV profilaktisko punktu rādītāji Latvijā (2024)

	Rīga	Latvija
Pirmreizējo klientu skaits	2 871	4 901
Psihologa konsultāciju skaits	335	335
Sociālo darbinieku sniegto konsultāciju skaits	1 097	2 279
HIV konsultanta sniegto konsultāciju skaits	6 182	11 200
Veikto HIV testu skaits	4 369	6 601
Iesniegto šļirču skaits	621 477	713 928
Izsniegto šļirču skaits	1 146 772	1 273 718
Izsniegto prezervatīvu skaits	46 137	63 943

↑ Rīgas reģionā daudz augstāka saslimstība nekā vidēji valstī

↑ Pārsniedz valsts vidējo rādītāju divas reizes

Konsultāciju
kop skaits
1 600

RVP Labklājības departaments nodrošina HIV profilakses un psihosociālos pakalpojumus narkotisko vielu lietotājiem un viņu kontaktpersonām, piedāvājot iespēju jebkuram Rīgas iedzīvotājam bez maksas un anonīmi veikt HIV eksprestestu, saņemot konsultāciju pirms un pēc testa, kā arī citus ar HIV profilaksi saistītus pakalpojumus (2024).

Pirmreizējo klientu skaits – 565

Psihologa konsultāciju skaits – 164

Sociālo darbinieku sniegto konsultāciju skaits – 533

HIV konsultanta sniegto konsultāciju skaits – 903

Veikto HIV testu skaits – 894

Iesniegto šļirču skaits – 367 742

Izsniegto šļirču skaits – 719 100

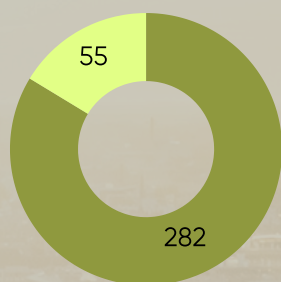
Izsniegto prezervatīvu skaits – 20 429

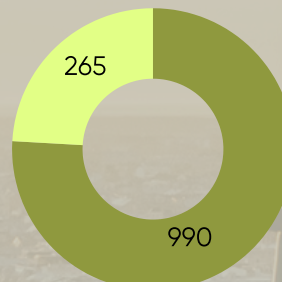
Hepatīti

RVP Labklājības departaments nodrošina pakalpojuma Veselības istabas ietvaros B un C hepatītu eksprestestus.

Hronisks B hepatīts Rīgā 9.1, Latvijā 15 gadījumi uz 100 000 iedzīvotāju (2023).
Hronisks C hepatīts Rīgā 43.6, Latvijā 52.7 gadījumi uz 100 000 iedzīvotāju (2023).

Hronisks B hepatīts

Hronisks C hepatīts

Reģistrēto B un C hepatītu gadījumu skaits Rīgā un Latvijā

Tuberkuloze

RVP Labklājības departaments sniedz atbalstu tieši uzraugāmās tuberkulozes ārstēšanas īsā kursa, ko nodrošina SIA „Rīgas Austrumu klīniskā universitātes slimnīca”, terapijas saņēmējiem

2024. gadā tuberkuloze diagnosticēta 281 iedzīvotājam, tostarp 209 vīriešiem un 72 sievietēm

Līdzfinansēta pārtikas iegāde 1.00 EUR/dienā (2024)

Latvijā no tuberkulozes katru gadu mirst vidēji 59 cilvēki (2024)

Līdzfinansēti sabiedriskā transporta izdevumi 3.00 EUR/dienā (2024)

Rīgā vidēji ir 40 tieši uzraugāmās ārstēšanas īsā kursa saņēmēju mēnesī.

Demence

LV reģistrēto demences pacientu skaits - 4 155 (Alcheimera, vaskulāra, neprecizēta demence, demence citu klasificētu slimību dēļ) (2024)

Tomēr faktisko gadījumu skaits lēšams lielāks nekā diagnosticēto pacientu skaits, ko ietekmē diagnozi apstiprinošu izmeklējumu trūkums, to novēlota veikšana vai specifisku izmeklējumu nepieejamība. Praksē, bez skaidri noteiktas demences diagnozes, tiek novēroti arī mēreni kognitīvie traucējumi, piemēram, koncentrēšanās grūtības, atmiņas un spriestspējas traucējumi, kā arī hroniski smadzeņu asinsrites traucējumi, kuriem var būt nelabvēlīga prognoze un, kas laika gaitā var ietekmēt uzvedību.

Stress

2022. gadā pēdējā mēneša laikā:

36%

rīdzinieku NAV izjutuši

sasprindzinājumu, stresu vai nomāktību

6%

IR norādījuši

uz pieaugošu depresiju

Garastāvokļa afektīvie traucējumi

Tostarp depresija 2024. gadā:

Pirmreizēji reģistrēti pacienti ar garastāvokļa (afektīvajiem) traucējumiem, tajā skaitā depresiju

Rīga

Latvija

196

567

Pirmreizēji reģistrēto pacientu skaits, kuriem reģistrēti garastāvokļa (afektīvie) traucējumi uz 100 000 iedzīvotāju

32.9

30.4

Kopumā reģistrēti pacienti ar garastāvokļa (afektīvajiem) traucējumiem, tajā skaitā depresiju

5 204

13 852

Kopumā reģistrēti pacienti ar garastāvokļa (afektīvajiem) traucējumiem, tajā skaitā depresiju uz 100 000 iedzīvotāju

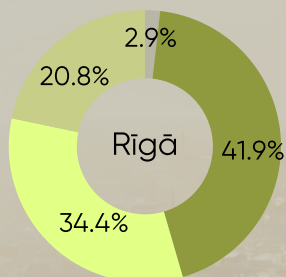
879.2

746.0

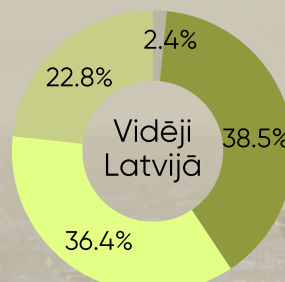
Veselību ietekmējošie paradumi

Ķermeņa svars

nepietiekams svars
 normāls svars
 liekais svars
 aptaukošanās

nepietiekams svars
 normāls svars
 liekais svars
 aptaukošanās

Iedzīvotāju sadalījums pēc ķermeņa masas indeksa no 15 līdz 74 g.v. (2022)

Cukura diabēts

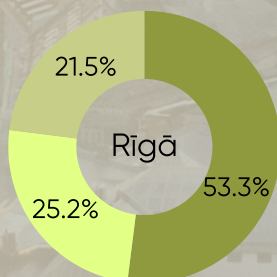
Latvijā ir 5.38% no visiem iedzīvotājiem (2023)
Rīgā 30 488 diabēta pacientu (2023)

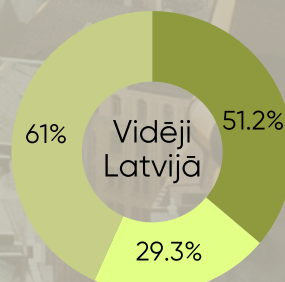
Smēķēšana

Pēdējā gada laikā lietojuši elektroniskās cigaretes - 27.4% (Latvijā 25.9%).

68% rīdzinieki regulāri ikdienā smēķē 10 un vairāk gadus.

nesmēķē
 smēķē
 ir smēķēšanas pieredze

nesmēķē
 smēķē
 ir smēķēšanas pieredze

Sievietes pēc vecuma grupām

15-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65-74	Kopā
0	40	19	51	46	46	37

Vīrieši pēc vecuma grupām

15-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65-74	Kopā
21	25	23	33	13	24	24

To respondentu īpatsvars demogrāfiskajās grupās Rīgā, kuri vēlas atmest smēķēšanu % (2022).

Fiziskās aktivitātes

31% rīdzinieku dodas uz darbu vai mācību iestādi kājām vai ar velosipēdu, ceļā pavadot vismaz 15 minūtes.
Kopā 9% rīdzinieku brīvajā laikā 4–6 reizes nedēļā veic fiziskus vingrinājumus 30 minūtes (2022).

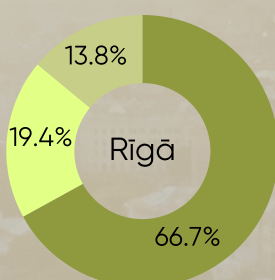

Alkohola lietošana

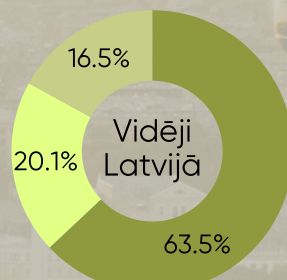
Par veselībai bīstamu alkohola patēriņu tiek uzskatītas sešas alkohola devas vienā reizē!

Viena deva:

- vīns, 100 ml;
- alus, 500 ml;
- stiprs alkoholisks dzēriens, 40 ml.

■ nekad
■ retāk kā reizi mēnesī
■ reizi mēnesī un biežāk

■ nekad
■ retāk kā reizi mēnesī
■ reizi mēnesī un biežāk

Aptaujāto iedzīvotāju īpatsvars, kuri vienā reizē izdzer sešas alkohola devas no 15 līdz 74 g.v. (2022).

Drošības jostu, atstarojošu elementu lietošana

Respondentu īpatsvars, kuri gandrīz vienmēr lieto drošības jostas, braucot automašīnas priekšējā sēdekli (2022):

- vīrieši, 90%;
- sievietes, 83%.

Sievietes pēc vecuma grupām						
15-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65-74	Kopā
92	95	92	90	76	57	83

Vīrieši pēc vecuma grupām						
15-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65-74	Kopā
96	95	96	90	91	63	90

Drošības jostas lietošana demogrāfiskajās grupās, %. Kopā lieto 86% rīdzinieku.

Sievietes pēc vecuma grupām						
15-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65-74	Kopā
42	51	44	43	52	23	42

Vīrieši pēc vecuma grupām						
15-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65-74	Kopā
39	28	29	29	39	29	32

Atstarotāju lietošana demogrāfiskajās grupās %. Kopā 38% rīdzinieku.

RVP Labklājības departamenta veselības veicināšanas un slimību profilakses pakalpojumi

Bērnu un jauniešu veselības veicināšana,
slimību profilakse

2 923

Senioru veselības veicināšana un
slimību profilakse

1 327

Darbspējīgā vecuma iedzīvotāju
veselības veicināšana un slimību profilakse

642

Dzīves prasmju pilnveidošana
ģimenēm

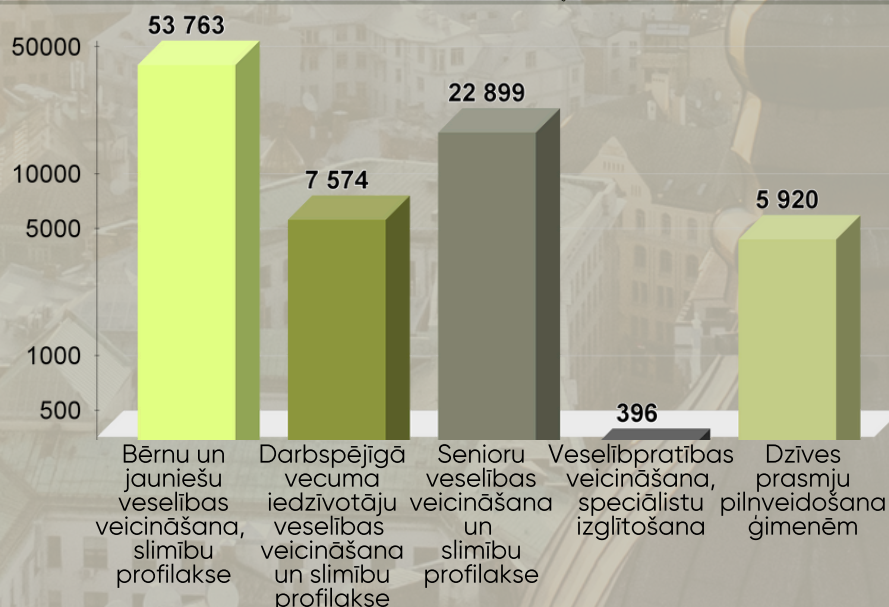

422

Veselībratības veicināšana,
speciālistu izglītošana

15

* **Kopējais aktivitāšu apmeklējums 90 552 (2024)**

** Papildus 3 446 skatījumi tiešsaistes sarunām par veselību

RVP Labklājības departamenta finansējums pakalpojumam Veselības istabās

Ar RVP Labklājības departamenta atbalstu Rīgā darbojas Veselības istabas, kurās tiek sniegtas konsultācijas rīdiniem par veselīgu dzīvesveidu un veikti profilaktiski veselības mērījumi (augums, svars, vidukļa apkārtmērs, asinsspiediens, ĶMI, noteikts holesterīna un cukura līmenis asinīs).

Veselības istabas 2024. gadā tika apmeklētas 3 230 reizes.

RVP Labklājības departamenta finansējums bezatlīdzības donoru kustības atbalstam

RVP Labklājības departaments sniedz finansiālu atbalstu bezatlīdzības donoru kustībai.

Daļēji tiek finansēti sabiedriskā transporta izdevumi – 1.50 EUR par vienu asins nodošanas reizi.

Klientu skaits 2024. gadā – 22 287.

Eiropas Sociālā fonda Plus projekts Nr. 4.1.2.2/1/24/1/020 “Mēs par veselīgu Rīgu!” (2025–2029)

Mērķis: uzlabot vienlīdzīgu un savlaicīgu piekļuvi kvalitatīviem, ilgtspējīgiem un izmaksu ziņā pieejamiem veselības veicināšanas un slimību profilakses pakalpojumiem, veicot vietēja mēroga veselības veicināšanas un slimību profilakses pasākumus.

Mērķa grupa: visi iedzīvotāji, bet jo īpaši nabadzības, sociālās un teritoriālās atstumtības riskam pakļauti iedzīvotāji.

Īstenojamās jomas: atkarību mazināšana, profilakse; psihiskā veselība; veselīgs uzturs; fiziskās aktivitātes; prenatālās un agrīnās bērnības vecāku prasmju programmas.

Projekta kopējās izmaksas EUR 4 868 375:

- 85% = EUR 4 061 572.85 – ESF Plus finansējums
- 15% = EUR 716 748.15 – valsts finansējums

Informācijas avoti:

Sabiedrības veselības pamatnostādnes 2021. – 2027. gadam

Rīgas attīstības programma 2022. – 2027. gadam

Oficiālās statistikas portāls

Slimību profilakses un kontroles centrs

Veselības statistikas datu bāze

Rīgas veselības profila izstrādātājs:

RVP Labklājības departaments

Vairāk informācijas par RVP Labklājības departamenta veselības veicināšanas un profilakses pakalpojumiem:

www.veseligsridzinieks.lv

<https://www.youtube.com/@veseligsridzinieks6775>

www.facebook.com/VeseligaRiga/

RĪGA